EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 22.5.2015
COM(2015) 214 final

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE

vastavalt nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ artiklile 395

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE

vastavalt nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ artiklile 395

1. TAUST

Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) (edaspidi „käibemaksudirektiiv") artikli 395 kohaselt võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt anda igale liikmesriigile loa võtta erimeetmeid, et erandina kõnealuse direktiivi sätetest kohaldada lihtsustatud käibemaksu kogumise korda, hoida ära teatavat maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist. Vastav menetlus võimaldab küll teha erandeid käibemaksu üldpõhimõtetest, kuid sellised erandid peaksid vastavalt Euroopa Kohtu varasematele otsustele[1] olema proportsionaalsed ja piiratud ulatusega.

Komisjonis 12. veebruaril 2015 registreeritud kirjaga taotles Itaalia luba kehtestada meede, millega tehakse erand käibemaksudirektiivi artiklist 193. Komisjon teatas 16. märtsi 2015. aasta kirjas kõnealuse direktiivi artikli 395 lõike 2 kohaselt teistele liikmesriikidele Itaalia taotlusest. 17. märtsi 2015. aasta kirjas teatas komisjon Itaaliale, et tal on olemas taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

Itaalia taotleb luba kohaldada pöördmaksustamist kõikide suurtele jaemüüjatele tehtavate tarnete suhtes.

2. PÖÖRDMAKSUSTAMINE

Käibemaksudirektiivi artikli 193 kohaselt vastutab käibemaksu tasumise eest kaupu või teenuseid tarniv maksukohustuslane. Pöördmaksustamise eesmärk on kanda kõnealune kohustus üle maksukohustuslasele, kes tarne saab.

3. TAOTLUS

Itaalia taotleb käibemaksudirektiivi artikli 395 kohaselt, et nõukogu lubaks komisjoni ettepaneku põhjal kohaldada erimeedet, millega tehakse erand käibemaksudirektiivi artiklist 193, et kohaldada pöördmaksustamist nn suurtele jaemüüjatele (peetakse silmas hüpermarketeid, supermarketeid ja odavmüügikette, mis määratakse kindlaks tegevusala koodi alusel) tehtavate tarnete suhtes. Erandit kohaldataks kõigi suurtele jaemüüjatele tarnitud tarbekaupade puhul, mis on ette nähtud müügiks lõpptarbijale. Meede, mille kohaldamiseks on vaja nõukogu luba, ei ole veel Itaalias kehtima hakanud.

4. KOMISJONI SEISUKOHT

Kui komisjon saab vastavalt artiklile 395 esitatud taotluse, peab ta kontrollima, et loa andmise põhitingimused oleksid täidetud, st kas kavandatud erimeede lihtsustab menetlust maksukohustuslaste ja/või maksuhalduri jaoks või kas kavandatud meetmega saab ära hoida teatavat liiki maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist. Komisjon on selles kontekstis alati olnud valiv ja ettevaatlik, sest ta soovib tagada, et erandid ei kahjustaks üldise käibemaksusüsteemi toimimist ning oleksid piiratud ulatusega, vajalikud ja proportsionaalsed.

[1] Vt näiteks kohtuasi C 489/09, punkt 27.

Igasugune osadena maksmise süsteemist tehtav erand saab seega olla üksnes hädaabinõu ja eriolukorras kohaldatav meede, mida kasutatakse tõendatud pettusejuhtudel, ning iga meetme puhul peab olema tõendatud erandi vajalikkus ja erakorraline laad, meetme kohaldamise kestus ja asjaomaste toodete eripära. Pöördmaksustamist ei tohi kasutada süstemaatiliselt eesmärgiga heastada liikmesriigi maksuhaldurite poolset ebapiisavat järelevalvet.

Sellega seoses tuletatakse meelde, et komisjoni põhimõtteks on olnud, et pöördmaksustamise erandite kohaldamist kaalutakse üksnes juhul, kui kõnealused kaubad ei jõua lõpptarbijani, kui nõrk maksumaksja ettevõtlusahela alguses asendatakse usaldusväärsega ning kui puudub oht, et pettus kandub üle jaemüügitasandile või teistesse liikmesriikidesse, kes ei kasuta pöördmaksustamist.

Taotlus põhineb Itaalia esitatud makromajanduslikel andmetel, mille kohaselt oleks meetme kohaldamisel maksudest kõrvalehoidumine jaemüügisektoris umbes 11 % madalam kui majandussektoris tervikuna (16,04 % võrreldes 27,12 %-ga). Itaalia usub, et kui maksude tasumise eest vastutaks jaekaubanduse pool (nt suured jaemüüjad), suureneks käibemaksutulu.

Esiteks on komisjonil põhjust kahelda, kas sellist üldist ja ühetaoliselt kohaldatavat pöördmaksustamist paljude toodete suhtes, mis on antud juhul suunatud peamiselt lõpptarbijale, saab üldse käibemaksudirektiivi artikli 395 tähenduses erimeetmena käsitada.

Lisaks tuleb märkida, et ei tarnijate (kellest osa on suured ja keskmise suurusega ettevõtted) ega suurte jaemüügikettide puhul ei ole pettuse laadi ega ulatuse osas konkreetsete pettuseprobleemide esinemine vajalikul määral tõendatud. Seega ei ole kindlaks tehtud, et pöördmaksustamine oleks antud olukorras asjakohane meede. Kuigi pöördmaksustamine võiks olla sobiv näiteks nn karussellpettuse puhul, ei ole sellega võimalik võidelda kõigi pettusevormide vastu (näiteks varimajanduse vastu, mida tuleb ette käibemaksukohustuste täitmata jätmise korral) ega üldisemalt käibemaksu mittelaekumise muude põhjuste vastu. Praeguses olukorras on komisjonil tõsiseid kahtlusi, kas taotletav meede tooks kaasa positiivse mõju, mida Itaalia ametiasutused ootavad.

Peale selle ei ole Itaalia ametiasutused tõendanud, et tavapärane auditeerimine ei ole asjaomaste kaupade laadi tõttu võimalik ja seega oleks pöördmaksustamise kohaldamine põhjendatud.

Kui suure osa tarbijaturu puhul suunataks kogu lõpptarbijale müüdava kauba pealt käibemaksu maksmise kohustus jaemüügitasandile, siis kanduksid kõnealuse meetmega pettused pigem jaemüügitasandile, garanteerimata meetme positiivset mõju. Lisaks suunataks meetmega pettus pigem teistesse liikmesriikidesse, sest pöördmaksustamise mehhanismi alusel (majanduslikus mõttes) on võimalik omandada kaupa käibemaksuvabalt ja müüa mustal turul kõikjal Euroopa Liidus.

Neist asjaoludest tulenevalt on komisjon seisukohal, et erandi kehtestamine kõnealuses sektoris ei ole põhjendatud.

5. KOKKUVÕTE

Eespool toodut arvesse võttes on komisjon Itaalia esitatud taotluse vastu.